

176. MEKTUP

۱۷۶- ﴿الْمَكْتُوبُ السَّادِسُ وَالسَّبْعُونَ وَالْمِائَةُ إِلَى الْمَلَأَ مُحَمَّدٌ صَدِيقٌ فِي بَيَانِ أَنْ حِفْظَ الْأَوْقَاتِ مِنْ ضَرُورِيَّاتِ هَذَا الطَّرِيقِ﴾

الْحَمْدُ لِلَّهِ وَسَلَامٌ عَلَى عِبَادِهِ الَّذِينَ اصْطَفَى اعْلَمُ أَنَّ مِنْ حُسْنِ إِسْلَامِ الْمَرْءِ اشْتِغَالَهُ بِمَا يَعْنِيهِ وَأَعْرَاضُهُ عَمَّا لَا يَعْنِيهِ فَلَا بُدَّ مِنْ حِفْظِ الْأَوْقَاتِ لِقَلَّ تَتَلَفٍ فِي أُمُورٍ لَا طَائِلَ فِيهَا يَنْبَغِي أَنْ تَعْتَقَدَ أَنَّ انْشَادَ الشَّعْرِ وَحِكَايَةَ الْقَصَصِ نَصِيبُ الْأَعْدَاءِ وَأَنْ تَشْتَغَلَ بِالسُّكُوتِ وَحِفْظِ نَسَبَةِ الْبَاطِنِ وَاجْتِمَاعِ الْأَصْحَابِ فِي هَذَا الطَّرِيقِ إِنَّمَا هُوَ لَجْمَعِيَّةُ الْبَاطِنِ لَا لِتَشْتِيتِ الْخَاطِرِ وَلِهَذَا اخْتَارُوا الْخَلْطَةَ عَلَى الْخُلُوةِ وَطَلَبُوا الْجَمْعِيَّةَ مِنَ الْاجْتِمَاعِ وَمَتَى كَانَ الْاجْتِمَاعُ سَبَبًا لِلتَّفْرِقَةِ يَلْزَمُ التَّحَاشِي مِنْهُ وَالتَّبَاعُدُ عَنْهُ وَكُلُّ شَيْءٍ يَجْتَمِعُ مَعَ الْاجْتِمَاعِ فَهُوَ مُبَارَكٌ وَالْأَفْمَشُومُ وَغَيْرُ مُبَارَكٍ وَيَنْبَغِي لِلسَّالِكِ أَنْ يَعِيشَ عَلَى وَجْهِ تَحْصُلِ الْجَمْعِيَّةِ لِلطَّالِبِينَ فِي صُحْبَتِهِ لَا أَنَّهُ يُلْقِيهِمْ وَيَرْمِيهِمْ إِلَى التَّفْرِقَةِ وَيَنْبَغِي أَنْ يُقَلِّبَ أَيْضًا أَوْرَاقَ نَفْسِهِ وَأَنْ يُبَدِّلَ الْكَلَامَ بِالسُّكُوتِ أَلَوْقْتُ لَيْسَ وَقْتُ الْمُشَاعَرَةِ وَلَا حِينَ الْمُحَاوَرَةِ ﴿ع﴾: وَمَا أَلَوْقْتُ وَقْتُ الدَّرْسِ أَوْ بَحْثِ كَشْفٍ وَكَشَافٍ * وَالسَّلَامُ .

TÜRKÇE ANLAMI

Bu mektup Molla Muhammed Sıddık'a yazılmış olup vakitleri değerlendirmenin bu yolun zarûrî işlerinden olduğunu açıklamaktadır.

Hamd Allah içindir.

Selam O'nun seçtiği kulları üzerine olsun.

"Kişinin, kenedisini ilgilendiren işlerle ilgilenmesi ve mâlâyâ'niden yüz çevirmesi Müslümanlığının güzelliğindendir."³³⁷ O halde, anlamsız boş işlerin arasında telef olup gitmemen için mutlaka vakitlerini değerlendirmelisin. Şiir okumanın ve hikayeler anlatmanın düşmanların nasibi olduğuna inanmalı sükût ile ve bâtının nisbetini korumakla meşgul olmalısın.

Bu yolda dostların bir araya gelmesi dikkati dağıtmak için değil, bâtının cem'iyyeti³³⁸ içindir. Bu sebeptendir ki halvet yerine insanlara karışmayı tercih etmişler cem'iyyeti de toplulukta aramışlardır. Eğer bir topluluk, bâtının tefrikasına sebep oluyorsa ondan sakınmalı ve uzaklaşmalıdır. Bâtının ictimâsı ile bir arada olan her şey mübarektir; olmayan ise uğursuz ve bereketsizdir.

Sâlik o şekilde yaşamalıdır ki, sohbetindeki tâlipler için cem'iyyet hasıl olmalı, onları tefrikaya bırakmamalı ve atmamalıdır. Nefsinin sayfalarını da çevirmelidir³³⁹ ve sözü sükut ile değiştirmelidir.

Vakit karşılıklı şiirler okumak ve uzun nutuklar çekme vakti değildir.

"Vakit ne ders vakti ne de Keşf ve Keşşâf okuma vaktidir!" (Şiir).

Vesselâm.

KELİME ANLAMI

176. < الْمَكْتُوبُ السَّادِسُ وَالسَّبْعُونَ وَالْمِائَةُ > Yüz yetmiş altıncı mektup (Şiir gönderilmiştir) فِي بَيَانِ Molla Muhammed Sıddık'a (Ne hakkında?) Şunun beyanındadır ki; أَنْ حَفِظَ الْأَوْقَاتِ Vakitleri muhafaza etmek مِنْ ضَرُورِيَّاتِ هَذَا الطَّرِيقِ Bu yolun gereklerindendir >

³³⁷ Burada bir hadis-i şerife telmih vardır. Hadis için bkz., C. 1, Mektup, 73'teki ilgili dipnot.

³³⁸ Cem'iyyet: Sâlikin bütün endişelerini Allah'a teveccüh noktasında toplamayı ve mâsivâyı bırakıp sadece O'nunla meşgul olması hâli. "Sâlikin *mabv* mertebesine ulaşmış kendisinden ve çevresindekilere habersiz kalması hâli" şeklinde de tanımlanan cem'iyyetin karşıtı *tefrika*dır. Tefrika gönülde çeşitli endişelerin bulunması ve dikkatin dağılması hâline denir. (TDV İslâm Ansiklopedisi, VII/331)

³³⁹ Kötü ahlakı iyisi ile değiştirmekten kinayedir. Bkz. Mektûbât'ın kenarında bulunan hâşiye.

değildir ﴿ع﴾ Mısra: وَمَا الْوَقْتُ Vakit değildir (Ne değildir?) أَوْ وَقْتُ الدَّرْسِ Ders vakti
كَشَّافٍ وَ كَشَّافٍ Veya Keşf ile Keşşaf (isimli kitaplar) dan bahsetme vakti
değildir وَالسَّلَامُ Selamlar.

